

Pridružujući se narodu, koji je na vjenčanju u crkvi onako srdačno, pokazao odanost svom načelniku, želimo i mi vjernim mladencima: svako dobro: Bili sretni i zadovoljni na sreću svoju i na liku nasega miloga i krsnoga Bršćca. — Živjeli!

Iseljivanje u Južnu Ameriku.

Otkada je Sjeverna Amerika ograničila broj doseljenika, otada raste sve to veći broj iseljenika za Južnu Ameriku. To se vidi i po našim ljudima, koji se ukrcaju u Trstu.

Najveća je država Brazil, gdje ima puno neobrađena zemljišta. Zato se i traže radnici izvana, za obrađivanje polja. Brazilijanska vlada daje doseljenicima, kada stignu u luku Rio de Janeiro, hranu, stan i troškove za put gdje će preuzeti zemlju za obrađivanje. Na putu ih prati tumač njihovog jezika. Vlada daje do 30 hektara zemlje uz cijenu 3-4 dolara po hektaru. Ta se svota otplaćuje u obroke kroz 10 godina i počne se isplaćivati treće godine. Suvise podjeljuje oruđe za oranje i gradivo za kuće. Tko dođe sa porodicom od 3 člana (od 12 do 50 godina) vlada plaća i putne troškove iz Evrope u Ameriku. U Paragvaju država daje besplatnu vožnju od Montevidea do Asmeion i plaća do doseljeniku hranu za 8 dana, dok se prihvati posla. Daje mu zemljišta do 20 hektara uz cijenu 3 dolara po hektaru. To se isplaćuje na obroke kroz 5 godina. U Boloviji doseljenici imaju besplatnu vožnju po svojoj državi dok se namjestu na određenu im zemlju, koje mogu dobiti do 50 hektara uz vrlo nisku cijenu 10 centavosa (naših 26 lira) po hektaru. To mogu isplatiti u dugom nizu — 50 godina.

Argentina također ima dosta zemljišta za obrađivanje, kojega ona daje u najam za 10 godina, plaća se 5 dolara na, svaki hektar. Može se to zemljište i kupiti, ali ne više od 100 hektara za stjanje a 50 hektara za pašnjak. Takovo zemljište mora da bude obrađeno kroz 2 godine, a za to treba uložiti preko tisuću dolara.

Republika Čile daje velike pogodnosti doseljenicima: plaća im put, daje im zemlje do 150 hektara i novčane pripomoći 500 peća (3900 lira) za gradnje i oruđe. Ovih zadnjih godina puno se je doselilo Nijemaca, Italijana i Japanaca. U Argentini se bave obično poljedelstvom, zakupe zemljište, pa ako ih iznosu dobre ljetine, postanu vlasnici te zemlje (farme), dočim u Čile zaposleni su pretežno industrijom salnitra.

Usprkos svega toga ima tamo dosta nezapočetih ljudi, koji bi se rado vratili kući, a ne mogu. Zato preporučamo našim ljudima, da ne hrie u Južnu Ameriku, već neka se radije drže one naše poznate poslovne: «Svoja kućica, svoja slobodica».

Svega po malo

Iz zemlji uličnih nesreća.

Ovaj neobični epitet zasluguje bez sumnje Udružene Države Američke, jer statistika iznijela je na javu nevjerojatne podatke. Prošle godine zabilježeno je 22.600 smrtnih slučajeva i 670.000 teških ozleđa. Ukupno bilo je oko 700.000 uličnih nezgoda. Prema tome bilo je 24 posto nezgoda više, nego g. 1923. A čini se, da će se to stanje još znatno pogoršati, jer konzum automobila sve više raste. Prošle godine izdano je preko dvije milijarde dolara za nabavu automobila, a broj «automobilskih analfabeta» spao je na jednu četvrtinu pučanstva. A pri tome valja držati na umu, da ljudi koji upravljaju autom ne misle gotovo nikada na ogromnu odgovornost i juru bezbrižno naprometnijim ulicama. I zato nije čudo, da u Americi godišnje nastrada od automobila toliko ljudi, koliko u svjetskom ratu.

Ljudožder Denke joo je i djevojčice. Potvrđuju se vijesti, da je šlaski ljudožder Denke ubio i jednu djevojku. Vlasti su utvrdile: da je nestalo jedne djevojčice iz Breslava, od kako je bila ušla u Denkeovu kuću, pa se pretpostavlja, da je i ona svršila kao i ostale njegove žrtve. Bilo je javljeno, da je lješina ljudožderova bila sahranjena u jednom kutu munsterberškog groblja, posjike kako je njegova glava istražena na klinici u Breslavi. Lješina ljudožderova ponovno je iskopana i otpremljena u Breslav. Lješinaica je mnogo slalo do toga, da utvrde, da li su nastale u Denkeovom tijelu neke promjene od 20-godišnjeg hranjenja ljudskim mesom.

Temperatura od 8000 Celzija.

Prema istraživanjima, najviša temperatura, koja se do sad mogla postići, bila je 6000 Celzija. Profesor fizike u Breslau Lummel pravio je pokuse, da postigne veće temperature i to mu je pošlo za rukom. On je opazio da temperatura električnog luka svjetla, koja iznosi 4000 Celzija, raste, ako se taj luk svjetla proizvodi pod većim pritiskom. Zato je on metnuto kružnu lampu u debeli sud, u koji je dovodio jaku struju protivivao pritisak. Temperatura je neprekidno rasla i kod tlaka od 40 atmosfere postignuta je temperatura od 8000 Celzija. Visina temperature mogla se ustanoviti optičkim pirometrom.

Drama ruskoj kneza.

Pred berlinskim sudištem odgovarao je bivši ruski knez A. Trubeckoj zbog krađe. Trubeckoj bio je gardijski časnik, a za tim je pripadao vojsci dobrovoljaca, — a onda je opet u Carigradu prodavao novine i čisto cipale. U Zagrebu bio je činovnik i sudbeni pisar, a u Berlinu radio je kao knoobor zajedno sa svojom zarudnicom, hitajući zaostati toliko, da umogne u Frankfurtu otvoriti i modni salon. — Medjutim dokazano je, da je nekoliko puta opljenu u vlakovima putnike, koji su spavali. U nekim slučajevima dokazan mu je i grabež. Knez Trubeckoj, kojemu je sada tek 24. godine, osuđen je na 4 godine tamnice.

Viseći tornjevi.

Ima na svijetu više visećih tornjeva. Zvonik u Pizi, visok 54.47 metara, ima 207 stupova, sagrađen je g. 1174. U njegovoj stani Galilei je sanjao svoja iznašaća. U Bologni tornj Garisenda visok je 47 i po m, a nagnut je 2.37 m. Priča se, da se Garisenda zaljubio u kćer Asinelli-ka. Ali ovaj mu je ne htjede dati već pod uvjetom, da sagradi sličan tornj kao i on. Garisenda izvrši obećanje i zadobije Asinellijevu kćer. Viseći tornjevi nalazi se u Semanu u Turkestanu, a priča se, da ga je sagradio Alhasan, sim Muhamodovog sina, poznatog imenom pagode tigra na usponu zarudnic kineskog cara, koju je tigra proždrla. Razni inženiri htjedose poravnati kose tornjeve, ali im nije uspjelo.

Visoko priznanje upalom izumitelju.

Beogradski je mehaničar Petar Janković izumio aparat, s kojim se može uspješno boriti protiv komaraca. Aparat je veoma jednostavan. Sastoji se od reflektora, koji mami komarce, i sisaljke, koje praviče komarce i spravljaju u mrežu. U jednoj noći se lako uhvati više vrsta komaraca. Taj izum je primila Italijanska i francuska javnost. Za aparat se počeo zanimati i Italijanski kralj, koji ga je kupio i dao postaviti na jednom od svojih posjeda. Italijanski je kralj po svom poslaniku u Beogradu, Bodreru, poklonio izumitelju u znak priznanja zlatnu uru s lancem.

Junačka smrt telefonistice.

Prema vijestima iz New-Yorka, desio se u gradu Brooksu (Maine) neobičan slučaj ženskog heroizma. U poslovnoj četvrti grada buknuo je u jednoj trgovini iznemada požar, koji je doskora obuhvatio čitavu kuću. Na telefonu je upravo vršila službu gđica. Carrie Johnson, koja je hladnokrvno ustrojela na svom mjestu i telefonirala na sve strane po pomoć. I tako su doskora stigli vatrogasci, koji su uspješno izvršili svoju zadaću, jer je gđica. Johnson sve obavijestila. Ali savjesna telefonistica platila je svoju poštovanost glavom. Kada su vatrogasci htjeli da je oslobode, — našli su je već ugušenu od dima.

Neobičan pogreb u Italiji.

U Castelbelforte, blizu Mantove u Italiji, umro je ovih dana neki starac. Taj starac, Ferdinando del Collo, ostavio je čitav svoj imetak, što ga je pristiđio u prevelikoj svojoj skrotnosti svojim maucima, ali ih je obvezao, da se sprovod mora obaviti tačno prema njegovim odredbama. Taj čudak nije imao smisla za patriotizam i religiju, pa je u oporuci vodio računa o tome, da njegova oporuka na hranu bude jasna i izrazaj njegovog gledanja na život. Tako se desilo, da je pred nekoliko dana kroz čitavo mjesto prolazila neobična povorka. Na čelu povorke išao je neki mangup, odjeven kao pajac, noseći Italijansku zastavu. On je izigravao svećnika. Ljes nosili su općinski pometaji. Prije odlaska na groblje, povorčar je stala pred jednom kćerkom, u kojoj se pilo i ludovalo bez granica. Na sanduk je izliveno nekoliko beca vina. Iz krčme krenula je posmrtno maskerata na groblje, dok je muzika svirala plesove. Većina pučanstva bila je ogrčena zbog ovog prizora, to više, što je u njemu gledala profanaciju patriotizma i religioznosti.

Koliko vremena gube žene pred ogledalom?

Uzor strpljivosti daje neki čovjek, koji imade toliko vremena, da ga gubi bez očajanja. On je svečano i posustano izračunao vrijeme, što ga žena u svom životu provede pred ogledalom. Najprije je dugo godina promatrao majku, sestru, ženu, svaštkice, nećakinje, rođice, kćerke i unučad, pa je postavio upravo znanstvene račune. Uzeo je vrijeme između 6. in 70. godine. Prema njegovom računu, djevojčica od 6. do 10. godine daje dnevno za ogledalo 7 minuta, od 10. do 15. godine četvrt sata, djevojka od 15. do 20. godine treba 22 minuta dnevno, od 25. godine 25 minuta, a od 25. do 30. godine posvećuje žena ogledalu 24 minute, do 40. godine 18 minuta, od 40. do 50. godine 12 minuta i konačno u 60-tim godinama ne treba više od 6 minuta, gotovo koliko i u djetinjstvu. Zbrojivši sve zajedno, žena potroši pred ogledalom 349.575 minuta ili 5826 sati ili više nego 242 dana.

Leopold Salvador odlazi iz Austrije.

Bivši nadvojvoda Leopold Salvador dobio je od austrijske vlade dozvolu boravka, da uvede neke privatne poslove. Medjutim socijalni demokraci intervenirali su već nekoliko puta protiv toga i nahuškali radnike oko Zelleroda, gdje boravi bivši nadvojvoda, da sprema demonstracije. Stoga je vlada udjuno zamolila Leopolda Salvatora, da što više skрати svoj boravak — i da što prije otputuje, jer postoji opasnost neugodnih komplikacija. I nadvojvoda je poslušao savjet, pa odlazi ovih dana natrag u Španju.

Plemena, koja ne će da umru.

U kraju oko Gikboona u Centralnoj Africi, otkrio je istraživač F. Migeod neka plemena, koja su dobrovoljno zaključila svoju smrt. To su neki ogranci pigmejskoga naroda, (patuljaka), koji ne mogu da se lakmiče sa jačim i zdravijim svojim susjedima. Južna granica Sahara sve više se pomiče spram juga, pa će u nekoliko desetaka godina pokriti, svu zemlju, gdje ta plemena nastavaju. Stoga je zaključeno, da se ne treba više žentiti i skrbiti se za hranu, jer da i onako valja umrijeti.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI Tisk: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU

Čitaonica u Buzetu poslala je uredništvu «Pučkog Prijatelja» u Sv. Ivanu kod Trsta ispravak radi svojedobnog lažnog — isanja o njezinoj skupštini. Budući da uredništvo «P. Pr.» nije objavilo ispravak buzetске Čitaonice, to je ova zamolila našu upravu, da ga ona objavi pod rubrikom «Pripisano».

Taj ispravak glasi: Ugljednom Uredništvu «Pučkog Prijatelja» u Trstu. Na dopis iz Buzeta u broju od 15. januara o. g. tiskano u Vašoj cij. novini (koju, upozoren, obisamo prekasno), potpisani u ime svoje

i naše Čitaonice šaljemo slijedeći ispravak koji izvolite dobroćom u ime istine, poslati i pravice tiskati u dojučem broju Vaše novine:

1. Nije istina, da bi bio g. ravnatelj sa na našoj glavnoj skupštini od 15. augusta 1923. predlegao da se naša Čitaonica ne pretpiše «Pučkog Prijatelja».

2. Istina je naprotiv, da se nije na toj skupstini predlegao o njemu ni govorilo, nit spomenulo «Pučkog Prijatelja»; nikako nije nam predlegao da se ga prima, ni da se ga prima, pošto mi ovdje ne čemo da podupriemo novine, koje napadaju naš: stare narodne vodje, te koje ruše narodni mir i jedinstvo.

3. Nije dakle istina, da je g. Sepić istu predlegao glade «Pučkog Prijatelja», pa njegov predlog ni pao ni bio usvojen, pošto naša Čitaonica nije pretplašena na nj, što je čudimo se, nepoznato tomu Urdništvu.

4. Dopisnika spomenutog dopisa nije bilo na skupštini, nit je članom naše Čitaonice, pa se čudimo, što ova stvar dolazi u novine nakon četiri mjeseca.

5. List «Vita Nuova» vlasništvo je potpisnog-prijateljska.

Zahvaljujuci Vam se u ime Čitaonice za uslužnosti, bilježimo se sa štaovanjem

Za Čitaonica u Buzetu: Antun Drašćić, Josip Drašćić predsjednik tajnik. U Buzetu, dne 20. januara 1925.

* Za članke, koji se štampaju pod ovim naslovom, Uredništvo odgovara samo u toliko, u koliko zahtjeva zakon.

Mali oglasi.

NOVE GREDE IN DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama Matej: Bantić — Kričani p. Zmjinj (Gimino), Istra.

UGLJARE sposobne paliti ugljen traži Kmetско-трговачко друштво — Trieste, via Raffineria 4.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA U TRSTU, ulica Raffineria br. 7, ima zažlog: Sjemenje: pravi erfurtski rani karjilof, neki zelje, špinacu po L-6.50 kg, rokvicu, rani i kasni grašak, ciklu krmsku, pesu, mrkvu, koranje, šalatu; djetelinae, lucerne i crvene; travno sjemenje od prvorazredne kakovosti i nove žetve; umjetna gnojiva: kalijeva sol, superfosfat, amonijev sulfat, čilsku salitru. — Sjemenje je isprobano i garantovano.

POZIV

glavnu skupštinu Istarskog društva za promet pokretnina i nekretnina i za gradnju kuća na prodaju društvo na ograničeno jamčenje u Voloskom-Opatiji koja će se održavati

u nedjelju dne 1. marta 1925. u 10 sati u prostorijama D. D. Quarnero u Opatiji

DNEVNI RED:

- 1. Izvještaj upravnog i nadzornog odbora; 2. Odobrenje zaključnog računa; 3. Zaključak o konverziji osnovne glavnice iz kruna u lire i u savezu s time promjena društvenog ugovora; 4. Zaključak o razdobi utrska od prodaje Ville Peppine; 5. Izbor upravnog i nadzornog odbora; 6. Eventualija.

O p a t i j a, dne 15. februara 1925. ODBOR.

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA U ZAGREBU Osnovana god. 1846. Podružnice: Bačka Palanka, Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Crikvenica, Celje, Čakovec, Daruvar, Dežnice, Djakovo, Dubrovnik, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Novisad, Ogulin, Osijek g. gr., Požega, Senj, Sisak, Skoplje, Split, Sušak, Subotica, Varaždin, Vel. Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zemun, Zagreb, Ilica br. 117 a, Vlaška ulica br. 86. Ispostave: Osijek d. g. Mjenjačnica: Zagreb, Ilica br. 5. Najkulantnije: Prima: uloške na knjizice i tekući račun. Eškomptira mjenjice i devize. Prima: na inkaso tu- i inozemne mjenjice. Izdaje: 4 1/2% založnice i 4 1/2% komunalne obveznice, koje imaju oprost od poreza, pupilarnu sigurnost i jamčevnu sposobnost. Kupuje i prodaje: valute i devize. Izdaje: čekove i kreditna pisma, obavlja isplate na temelju akreditiva na sva tu- i inozemna mjesta. Unovčuje: razne čekove poglavito američanske. Obavlja: burzovne najloge savjesno i kulantno. Posreduje: kod predoznaka iz Amerike u tuzemstvo.